ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 13.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. *ПЯТНИЦА*, 15-*го Февраля* — **1846** — *Wilno* *PIĄTEK*, 15-go *Lutego.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 9 Февраля.

Придворныя Извѣстія.

Въ прошедшее Воскресеніе, 3 го Февраля, Повѣренный въ дѣлахъ Сѣверо-Американскихъ Соединенныхъ Штатовъ, Г. *Клей*, Секретарь Баварскаго Посольства Баронъ *Гизе* и Чиновникъ Французскаго Посольства Графъ *де-Рейнваль*, удостоились быть представленными Его Императорскому Величеству.

— Въ минувшій Понедѣльникъ, 4-го Февраля, передъ баломъ, бывшимъ у Его Императорскаго Высочества Государя Наслѣдника Цесаревича, Супруга Полномочнаго Министра и Чрезвычайнаго Посланника Е. В. Короля Датскаго, Графиня *Ранцау*, имѣла честь представляться Ихъ Императорскимъ Высочествамъ, Великой Княгинѣ Цесаревнѣ и Великой Княгинѣ Маріи Николаевнѣ.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 9-go Lutego.

Nowiny dworu.

W przeszłą Niedzielę. 3-go Lutego, Sprawujący interessa Stanów-Zjednoczonych Ameryki Północnéj, P. *Clay*, Sekretarz Poselstwa Bawarskiego, Baron *Gise*, i Urzędnik Poselstwa Francuzkiego, Hrabia *de Rayneval*, mieli zaszczyt być przedstawionemi N. Cesarzowi Jego Mości.

— W przeszły Poniedziałek, 4-go Lutego, przed balem który miał miejsce u Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia Następcy Cesarzewicza, Hrabina *de Rantzau*, małżonka Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego Króla Jego Mości Duńskiego, miała zaszczyt być przedstawioną JJ. CC. WW. Wielkiej Xiężnie Cesarzewnie i Wielkiej Xiężnie Maryi Nikołajewnie.

СМѢСЬ.

Сэръ Робертъ Пиль.

Въ нѣкоторыхъ отношеніяхъ нельзя не отдать справедливости мудрымъ началамъ Англійскаго законоположенія. Въ Англіи открыта широкая стезя для развитія таланта на политическомъ поприщѣ. Тамъ нѣтъ стѣснительнаго постановленія о возрастѣ, какъ во Франціи. Съ совершеннолѣтіемъ, Англичанинъ, на 21-мъ году, вступаетъ, при извѣстныхъ условіяхъ, въ права быть избраннымъ въ представители пользъ края въ Нижней Палатѣ, или засѣдать въ Верхней. Его вліяніе зависитъ отъ его способностей. Если онъ съ талантомъ—его слушаютъ, слѣдуютъ его направленіямъ; онъ дѣлается главою партіи, защищающей извѣстные интересы отечества; сочлены, старшіе годами, не дичатся молодости своего предводителя.

Знаменитый Министръ Англійскій, имя котораго выставлено въ заглавіи, служитъ блистательнымъ тому доказательствомъ. Сэръ Робертъ Пиль 22-хъ лѣтъ вступилъ въ Нижнюю Палату, и сдѣлался замѣтнымъ при совѣщаніяхъ объ адресѣ Королю. Двадцати четырехъ лѣтъ, въ 1812 году, онъ былъ Статсъ-Секретаремъ и, по назначенію Лорда Ливерпуля, управлялъ Ирландіею; Англійская аристократія, единственная аристократія въ полномъ значеніи слова, съ почестью раздвинула свои ряды для потомка безвѣстныхъ бѣдняковъ, сдѣлавшагося въ послѣдствіи достославнымъ и самымъ твердымъ ея защитникомъ.

ROZMAITOŚCI.

Sir Robert Peel.

Konstytucya angielska ma to przed innemi, iż otwiera wcześnie rozległe pole, dla rozwinienia talentów w politycznym zawodzie. Niema tam krępującego określenia liczby lat, jak we Francyi. Doszedłszy do pełnoletności młody Anglik, we 21-m roku życia, nabywa już prawa, przy zachowaniu pewnych warunków, być wybranym na reprezentanta i obrońcę pożytków krajowych w Izbie Niższéj, lub zasiadać w Wyższéj. Wpływ jego zawisł całkiem od jego zdolności. Jeżeli tylko ma talent, może być pewnym że go słuchać będą, i że pójdą za jego radą; staje się naczelnikiem stronnictwa, broniącego pewnych interessów ojczyzny, a spółczłonkowie jego, starsi latami, nie zrażają się młodzieńczym wiekiem swojego przewódzcy.

Znakomity Minister Angielski, któregośmy imię na czele tego artykułu położyli, jest oczywistym powyższéj prawdy dowodem. Sir Robert Peel, mając zaledwo 22 lata wieku, wszedł po raz piérwszy do Izby Niższéj w r. 1810, i odznaczył się natychmiast przy rozprawach nad adressem do Króla. W roku 1812, był już Sekretarzem Stanu i z przeznaczenia Lorda Liverpoola, zarządzał Irlandyą. Arystokracya angielska, jedyna arystokracya w najściślejszém znaczeniu tego wyrazu, z uszanowaniem otwarła swoje szeregi dla przyjęcia potomka nieznanych proletaryuszów, który w następnym czasie stał się jéj chlubną i niezachwianą podporą. Jeśliby polityczny za-

— Со Вторника, 5-го Февраля, наложенъ при Высочайшемъ Дворѣ трауръ, по случаю кончины Е. К. В. Герцога Моденскаго, Франца IV, на восемь дней.

— W przeszły Wtorek, 5-go Lutego, Najwyższy Dwór przywdział żałobę na tydzień jeden, z powodu zejścia J. K. Wysokości Franciszka IV, Xięcia Modeny.

—

Государь Императоръ, по удостоенію Комитета Гг. Министровъ, въ 31-й день минувшаго Декабря Высочайше повелѣть соизволилъ объявить, за отлично усердную службу, Высочайшее Его Императорскаго Величества благоволеніе: Статскому Совѣтнику Директору Училищъ Тамбовской Губерніи *Трояновскому;* Коллежскимъ Совѣтникамъ: Инспектору Немировской Гимназіи *Беккаревичу*, и Преподавателю Лицея Князя Безбородко, *Паевскому*; и Почетнымъ Смотрителямъ Училищъ: Балашевскаго Уѣзднаго Коллежскому Ассесору *Александровскому*, Тельшевскаго уѣзда, въ званіи Каммеръ-Юнкера, 10-го класса Графу *Платеру*

Jego Cesarska Mość, na przedstawienie P. Ministra Narodowego Oświecenia i Zdanie Komitetu PP. Ministrów, raczył w dniu 31 Grudnia z. r. rozkazać, za odznaczoną gorliwością służbę, oświadczyć Monarsze zadowolenie: Dyrektorowi Szkół Gubernii Tambowskiéj *Trojanowskiemu*; Radzcom Kollegialnym: Inspektorowi Gimnazyum Nimirowskiego *Bekkarewiczowi*, i Professorowi Lyceum Xięcia Bezborodko, *Pajewskiemu*; Kuratorom Honorowym Szkół Powiatu: Bałaszewskiego *Alexandrowskiemu*, i Telszewskiego, Assesorowi Kollegialnemu, Kamer-Junkrowi Hrabi *Platerowi*.

— Его Императорское Величество, по засвидѣтельствованію Г. Министра Народнаго Просвѣщенія объ усердной службѣ нижепоименованныхъ чиновниковъ, согласно удостоенію Комитета Гг. Министровъ, въ 31-й день минувшаго Декабря Высочайше повелѣть соизволилъ объявить признательность Начальства: Надворнымъ Совѣтникамъ: Старшимъ Учителямъ Гимназій: Ярославской—*Кардинскому*, Виленской—*Румбовичу*; Коллежскимъ Ассесорамъ: Старшимъ Учителямъ Гимназій: Виленской—*Мухину* и *Виноградову*, Слуцкой—*Быстрову*, *Покровскому* и *Кржижановскому*. Ковенской—*Каширину*, Свислочской—*Лубкину* и *Гладкому*; Старшимъ Учителямъ Виленскаго Дворянскаго Института: *Десницкому*, *Шевалье* и *Махайловскому*, Младшимъ Учителямъ: Виленской Гимназіи *Кюи* и Виленскаго Дворянскаго Института—*Герарду*, Исправляющему должность Смотрителя и Учителя 4-хъ класснаго Отдѣленія Бѣлостокской Гимназіи *Малицкому* и Штатному Врачу Пружанскаго Дворянскаго Училища Титулярному Совѣтнику *Попейко;* состоящимъ въ 9 классѣ: Старшимъ Учителямъ Гимназій: Смоленской—*Плескачевскому*, Рязанской—*Мацѣіовскому*, и Почетному Смотрителю училищъ Кобринскаго уѣзда, отставному Поручику *Оржешко*.

— Jego Cesarska Mość, na przedstawienie P. Ministra Narodowego Oświecenia i Zdanie Komitetu PP. Ministrów, w d 31 Grudnia 1845 roku raczył rozkazać, za gorliwą służbę oświadczyć wdzięczność Zwierzchności, w liczbie innych: Radzcom Dworu: Starszym Nauczycielom Gimnazyi: Jarosławskiego—*Kadryńskiemu*, i Wileńskiego—*Rumbowiczowi*; Assesorom Kollegialnym: Starszym Nauczycielom Gimnazyi: Wileńskiego—*Muchinowi* i *Winogradowi*, Słuckiego—*Bystrowowi*, *Pokrowskiemu* i *Krzyżanowskiemu*, Kowieńskiego—*Kaszirinowi*, Swisłockiego—*Łubkinowi* i *Gładkinowi*; Starszym Nauczycielom Wileńskiego Szlachetnego Instytutu: *Diesnickiemu*, *Chevalier* i *Michajłowskiemu*; Młodszym Nauczycielom Gimnazyum Wileńskiego *Cui*, i Wileńskiego Szlachetnego Instytutu *Gherardowi*; Sprawującemu obowiązek Dozorcy i Nauczyciela 4-klassowego oddziału Gimnazyum Białostockiego—*Malickiemu*; Radzcy Honorowemu, Etatowemu Lekarzowi Prużańskiéj Szlachetnéj Szkoły *Popejkowi*; zostającym w 9-éj klassie: Starszym Nauczycielom Gimnazyi: Smoleńskiego—*Pleskaczewskiemu* i Riazańskiego—*Maciejowskiemu*, oraz Kuratorowi Honorowemu Szkół Powiatu Kobryńskiego, dymissyonowanemu Porucznikowi *Orzeszkowi*.

—

13-го с. м., скончался, 61 года отъ роду, въ своемъ имѣніи Кршевинѣ (Волынской Губерніи), послѣ трехдневной болѣзни, Князь Максимиліанъ *Яблоновскій*, Оберъ-Церемоніймейстеръ Двора Его Императорскаго Величества, Членъ Государственнаго Совѣта, Предсѣдатель Герольдіи Царства Польскаго, Сенаторъ, Кавалеръ Орденовъ: Бѣлаго Орла, Св. Рав-

W dniu 13-m b. m, rozstał się z tym światem w dobrach swoich *Krzewinie* (w Gubernii Wołyńskié) po trzy dniowéj tylko słabości, ś. p. JO. Xiążę Maxymilian *Jablonowski*, Wielki Mistrz Dworu J. C. K. Mości, Członek Rady Administracyjnéj, Prezes Heroldyi Królestwa Polskiego, Senator, Kawaler Orderów: Orła Białego, Wielkiego krzyża św. Włodzimiérza 2-éj klassy, św. Anny 1-éj

---

Если бы политическая каріера представлялась ему въ дальнемъ срокѣ, невѣрною мечтою, то, можетъ быть, эти способности обратились бы къ сферѣ дѣятельности менѣе возвышенной.

Природа щедро надѣлила его во всѣхъ отношеніяхъ; притомъ онъ получилъ основательное образованіе въ Оксфордѣ и Гарeу; отецъ его, разбогатѣвшій мануфактуристъ, оставилъ дѣтямъ болѣе 60-ти милліоновъ рублей. Предъ юнымъ Пилемъ раскрывалась жизнь полная свѣтскихъ обольщеній. Молодъ, богатъ, хорошъ собою, устоитъ ли онъ противъ стремленія соблазнительныхъ порывовъ юности! Увлеченный серіознымъ трудомъ, онъ преслѣдуетъ осуществленіе любимой мечты отца—посвятить свои способности на пользу отчизны. Много ли такихъ, которые въ его положеніи промѣняли бы роскошную нѣгу на сухой трудъ и треволненія! Это безкорыстное торжество разумной воли надъ чувственностью не менѣе благородная черта характера Сэръ Роберта Пиля.

Послѣ шестилѣтняго управленія Ирландіею, онъ оставилъ должность, возвратился въ Англію, не видя возможности при тогдашнихъ обстоятельствахъ смягчить участь этого жалкаго народа. Оксфордскій Университетъ предложилъ ему представительствовать отъ Университета въ Парламентѣ; въ слѣдующій годъ (1819), билль, имъ представленный, сдѣлавшійся основаніемъ денежной системы государства, былъ названъ его именемъ. Съ этого времени онъ преимущественно предался политической экономіи.

Вскорѣ по утвержденіи билля, Сэръ Робертъ Пиль удалился отъ дѣлъ. Онъ не хотѣлъ участвовать въ извѣстномъ процесѣ Королевы Англійской. Не ра-

wod przedstawiał się oczom jego w nieokreślonéj oddali, jako płonne tylko i łudzące marzenie, tedy zapewne wszystkie jego zdolności obróciłyby się ku sferze działalności niższéj, któraby je zużyła i pochłonęła.

Przyrodzenie pod każdym względem hojnie uposażyło Roberta Peel; otrzymał przytém gruntowną naukę w kollegium Harrow i uniwersytecie Oxfordzkim. Ojciec jego, bogaty fabrykant, zostawił dzieciom majątek wynoszący przeszło 60,000,000 rubli Przed młodym Peelem otwierało się życie pełne światowych powabów. Młody, bogaty, pięknéj postaci, czyliż się nie da unieść prądowi wrzących namiętności?— Bynajmniéj.— Zajęty poważną i surową pracą, stara się on jedynie urzeczywistnić ulubione marzenie ojca—poświęcić swoje zdolności na usługi i pożytek ojczyzny. Wieluż się znajdzie takich, którzyby będąc w jego położeniu, chcieli zamienić rozkosze miękkiego życia na twardą pracę i burze polityczne. Ten nieinteressowny tryumf rozumnéj woli nad zmysłowością stanowi niemniéj szlachetny rys charakteru Sir Roberta Peela.

Po sześcioletnim zarządzie Irlandyą, złożył swój urząd i wrócił do Anglii, widząc niepodobieństwo przyniesienia jakiéjkolwiek ulgi w położeniu tego nieszczęśliwego narodu. Uniwersytet Oxfordzki wybrał go na swego przedstawiciela w Parlamencie. W roku następnym, 1819, bil przezeń wniesiony, który stał się zasadą pieniężnego w państwie systematu, został nazwany od jego imienia. Odtąd poświęcił się on całkiem ekonomii politycznéj.

Wkrótce po utwierdzeniu wspomnionego bilu, Sir Robert Peel usunął się od spraw publicznych i nie chciał brać udziału w wiadomym processie Królowéj Angielskiéj. Nie

ноапостольнаго Великаго Князя Владиміра 2-й степени, Св. Анны 1-й степени, и имѣвшій знакъ отличія безпорочной службы.

klassy z koroną Cesarską i znaku honorowego nieskazitelnéj służby. Żył lat 61.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 4 Февраля.

Совѣщанія палатъ. Засѣданіе палаты депутатовъ 3-го и 4-го Февраля. Въ продолженіе двухъ этихъ засѣданій палата занималась разсмотрѣніемъ второй половины 6 статьи. Нѣкоторые изъ депутатовъ представили дополнительныя статьи, которыя палата, послѣ продолжительныхъ преній, отвергла. Наконецъ г-нъ Билльо внесъ слѣдующую дополнительную статью: „желаніе палаты было бы исполнено, если бы, кромѣ покровительства правамъ человѣчества, означенная конвенція обезпечила независимость національнаго флага, за чертою всякаго нападенія.“ Палата, утомленная непрестанными преніями по сему предмету, приступила къ собиранію голосовъ; въ пользу дополнительной статьи оказалось 144 голоса, а противъ оной, 217, и слѣдовательно статья отринута 73 голосами. Послѣ этого г-нъ Траси предложилъ, чтобы вмѣсто выраженія: „отвратительный“ помѣстить „поносный для торговли.“ Это измѣненіе, равно какъ и цѣлую статью, палата приняла по согласію министра иностраннымъ дѣлъ. За симъ приступлено къ разсмотрѣнію 7 статьи о пріостановленіи, по соглашенію съ Англіею, кровопролитія на берегахъ Ла-Платы. Параграфъ этотъ принятъ значительнымъ большинствомъ. Г-нъ Терно Кампанъ представилъ проектъ о помѣщеніи дополнительной статьи, между 7 и 8 статьями. касательно Мадагаскара; предложеніе, это будетъ разсматриваемо на будущемъ засѣданіи.

— Въ журналѣ *Constitutionnel* сообщаютъ, что Абдъ-эль-Кадеръ снова успѣлъ обмануть Французовъ, которые полагали, что онъ находится у Гарраровъ, между тѣмъ какъ онъ внезапно появился въ Титтерійской провинціи и ограбилъ приверженныя намъ племена. Вслѣдствіе этого движенія Эмира, всѣ отряды его округа, 26 го Января, были собраны при Бегарѣ подъ начальствомъ маршала Бюжо, генералъ-лейтенанта Ламорисьера и генераловъ Арбувиля и Мореля.

— Сраженіе подъ Облигадо не послѣднее, которое соединенныя силы Англіи и Франціи вынуждены были дать Розасу. Намъ извѣстно изъ письма, писаннаго въ послѣднихъ числахъ Октября, на одномъ изъ нашихъ кораблей, что вслѣдствіе предпринятыхъ по рѣкѣ Ла-Платѣ рекогносцировокъ узнали, что Розасъ занимается укрѣпленіемъ трехъ главныхъ пун-

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Francya.

Paryż, 4 lutego.

Obrady Izb. Posiedzenia Izby Deputowanych w dniu 3-m i 4-m lutego. Przez dwa te posiedzenia zajmowała się Izba rozbiorem drugiéj połowy 6-go paragrafu. Kilku mówców wnosili dodatki, które Izba po wielu sporach odrzuciła: nakoniec wystąpił P. Billault z dodatkiem następującym: „życzenie Izby byłoby spełnione, gdyby obok udzielania opieki prawom ludzkości, rzeczona konwencya zabezpieczyła pewniéj niezależność bandery narodowéj.“ Izba, znużona ciągłemi nad tym przedmiotem rozprawami, zażądała głosowania; padło za dodatkiem 144 kresek, a 217 przeciw temuż; został zatém odrzucony 73 głosami. Tu dopiéro P. Tracy proponował, by zamiast wyrazu „obrzydły“, umieszczono „hańbiący handel“; zaostrzenie to, jako też i cały paragraf, przyjęła Izba, za zgodą Ministra spraw zagranicznych. Przystąpiono zatém do paragrafu 7-go o zatamowaniu, za wspólném porozumieniem się z Anglią, rozlewu krwi nad brzegami La-Platy. Paragraf ten silną większością uchwalony został. P. Terneaux Campans wniósł projekt umieszczenia dodatku między 7-mym, a 8-mym paragrafem dotyczącym Madagaskaru. Rzecz ta ma być rozbierana na następném posiedzeniu.

— Według *Constitutionnel*, Abd-el-Kader miał znowu oszukać Francuzów, którzy mniemali, że się u Harrarów znajduje, gdy tymczasem ukazał on się w prowincyi Tittery i pustoszy przychylne nam pokolenia. W skutek tego poruszenia Emira, wszystkie kolumny tego ogręgu, d. 26 stycznia były zgromadzone w Beghara pod rozkazami Marszałka Bugeaud, Jenerała-Porucznika Lamoricière i Jenerałów Arbouville i Marey.

— Bitwa pod Obligado nie będzie, jak się zdaje, ostatnią, jaką siły połączone Anglii i Francyi będą miały do stoczenia przeciw Rozasowi Dowiadujemy się z listu, pisanego przy końcu października na pokładzie jednego z naszych statków, że przedsięwzięte zwiady na rzecze La-Plata, uwiadomiły nas, że Rozas zajmuje się ufortyfikowaniem trzech głównych punktów. Jeden z nich, który już zdo-

---

нѣе 1822 года вступилъ онъ снова на политическую сцену, какъ Министръ Внутреннихъ Дѣлъ, на мѣсто Лорда Сидмоута. Тогда обозначились въ немъ два совершенно различныя направленія: пламенный приверженецъ настоящей формы Англійскаго Правительства, основаннаго на древнихъ обрядахъ, равно и системы дѣйствій внутреннихъ и внѣшнихъ, онъ противился перемѣнамъ въ уложеніи; но, вмѣстѣ съ тѣмъ, въ предметахъ администраціи и въ уголовныхъ постановленіяхъ всегда показывалъ взглядъ на вещи безпристрастный, независимый, часто смѣлый. Такимъ образомъ, съ одной стороны защищалъ онъ билль объ иностранцахъ, сопротивлялся освобожденію Католиковъ, одобрялъ священный союзъ; съ другой же, смягчалъ мѣру наказаній, переобразовывалъ присяжныхъ, ограничивалъ власть мирныхъ судей. Этимъ онъ умѣлъ сохранить преданность старыхъ торіевъ, и внушить въ нѣкоторой степени расположеніе партіи, требующей реформъ.

Онъ остался въ министерствѣ и при Каннингѣ, замѣстившемъ Кастльри въ управленіи иностранными дѣлами; но когда, по смерти Лорда Ливерпуля, Каннингъ назначенъ былъ Президентомъ Совѣта, Робертъ Пиль подалъ въ отставку, и явно сталъ главою оппозиціи торіевъ. Вліяніе его было уже такъ сильно, что Веллингтонъ, по смерти Каннинга, не принялъ на себя составленія новаго министерства, не объяснившись сперва съ Пилемъ, и не получивъ его завѣренія въ содѣйствіи.

Вступивъ въ министерство, Веллингтонъ и Робертъ Пиль сами предложили парламенту мѣру, прежде оспариваемую ими. Настало время выслушать

prędzéj jak w r. 1822 wystąpił znowu na polityczną widownią, w godności Ministra spraw wewnętrznych, w miejsce Lorda Sidmouth. Tu poraz piérwszy dają się w nim postrzegać dwa wprost sobie przeciwne kierunki. Gorliwy zwolennik istniejącéj formy rządu angielskiego, opartego na dawnych zwyczajach, jako też politycznego systematu wewnątrz i zewnątrz, opierał się stanowczo wszelkim zmianom w konstytucyi; lecz obok tego, w przedmiotach tyczących się administracyi i ustaw kryminalnych, zapatrywał się zawsze na rzeczy bezstronnie, niezawiśle, i często śmiało. Tym sposobem, z jednéj strony bronił bilu o cudzoziemcach, opierał się emancypacyi katolików, pochwalał święte przymierze; z drugiéj zaś, łagodził kodex karny, reorganizował sądy przysięgłych i ograniczał władzę sędziów pokoju. Tym sposobem potrafił utrzymać życzliwość starych Torysów i zjednać do pewnego stopnia ufność stronnictwa, żądającego polityczněj reformy.

Przez czas jakiś zostawał on w Ministeryum i przy Kaningu, który objął po Castelreagu wydział spraw zagranicznych; ale kiedy, po śmierci Lorda Liwerpoola, Kaning został Prezesem Rady, Robert Peel opuścił urzędowanie i stanął otwarcie na czele opozycyi Torysów. Wpływ jego w téj epoce był już tak potężny, że Wellington, po śmierci Kaninga, nie chciał przyjąć na siebie obowiązku utworzenia nowego gabinetu, nie porozumiawszy się wprzódy z Peelem i nie upewniwszy się o jego spółdziałaniu.

Wszedłszy do Ministeryum, Wellington i Robert Peel sami wnieśli do Parlamentu bil, któremu się wprzódy opierali. Przyszedł czas, iż należało wysłuchać woła-

ктовъ, а именно, одного, который уже взятъ приступомъ, на томъ мѣстѣ, гдѣ рѣка раздѣляется на нѣсколько рукавовъ; другаго на мѣстѣ, называемомъ СантаКросомъ, на правомъ берегу рѣки Параны, текущей пораллельно рѣкѣ Урагай, и третьяго близъ рѣки впадающей въ Сантъ Яго. Легко понять, почему Розасъ устроилъ оборонительную свою систему по рѣкѣ Паранѣ, которая открываетъ входъ въ Парагвай и пролагаетъ путь въ Бразилію, гдѣ имѣетъ свое верховье въ Минасъ-Героскихъ горахъ. Большіе корабли, неимѣющіе возможности плыть вверхъ по рѣкамъ, впадающимъ въ рѣку Парану, ходятъ путемъ, по которому Розасъ воздвигъ свои укрѣпленія.

— Вслѣдствіе продолжительныхъ и проливныхъ дождей, большая часть рѣкъ во Франціи выступила изъ береговъ.

— За нѣсколько дней предъ симъ, скончался здѣсь мексиканскій посланникъ при тюльерійскомъ дворѣ, Г. Гарро.

5 Февраля.

О положеніи дѣлъ въ Альжиріи, въ *Journal des Débats* пишутъ слѣдующее: Немедленно по полученіи неблагопріятныхъ извѣстій о событіяхъ подъ Сиди Бригимомъ и Аинъ-Темушеномъ, отправлены изъ Франціи подкрѣпленія, и альжирскій отрядъ получилъ черезъ это возможность, если не совершенно отразить непріятеля, то по крайней мѣрѣ принять оборонительное положеніе. Племена приготовленныя къ возмущенію, перестали вѣрить, что миновало время владычества Франціи, и снова возвращаются къ покорности, утомленныя бѣдствіями войны. Правда однако же, что Абд эль-Кадеръ всѣми силами сопротивляется движенію нашихъ колоннъ, противудѣйствуетъ самымъ тонкимъ стратегическимъ планамъ, волнуетъ юношескую дѣятельность арабскаго фанатизма, установляетъ новыхъ халифовъ, бунтуетъ племена и грабитъ тѣхъ, которые неблагопріятствуютъ его намѣреніямъ. Онъ двукратно вторгался въ наши владѣнія и прошелъ ихъ среди растянутой линіи нашихъ войскъ. Одинъ разъ только удалось нашей кавалеріи настигнуть его; но она была такъ изнурена, что не могла предпринять ничего рѣшительнаго. Теперь онъ третій разъ появляется изъ степи и угрожаетъ сопредѣльной съ Альжиріею провинціи Титери. По послѣднимъ извѣстіямъ маршалъ Бюжо дѣйствительно выступилъ съ оставшимися въ распоряженіи его войсками, въ Богаръ, чтобы предупредить дерзкіе наѣзды Эмира. Понесенныя Константинскою колонною бѣдствія въ снѣгахъ Бу-Талебскихъ горъ, наиболѣе побудили его къ этому. Медеахъ осталась открытою и маршалъ вынужденъ былъ отправить генерала Бедо для прикрытія этой провинціи. Абд-эль-Кадеръ воспользовался этимъ обстоятельствомъ,

byty został, leży w miejscu, gdzie rzeka dzieli się na kilka odnóg; drugi w miejscu nazwaném Santa-Croce na prawém ramieniu rzeki Parany, która płynie równolegle do rzeki Uragay, i nakoniec trzeci, nad częścią rzeki płynącéj do Santjago. Łatwo pojąć, dla czego Rozas skupił swe środki obrony nad rzekę Paraną, która jest jednym z kluczów Paragaju i prowadzi do Brezylii, gdzie ma swe źródło w górach Minas-Geraes. Wielkie okręty, które nie mogą płynąć w górę wszystkich rzek wpadających do rz. Parany, udają się drogą, gdzie Rozas wzniósł swe środki obrony.

— W skutku ciągle padających ulewnych deszczów, największa część rzek we Francyi wystąpiło z brzegów.

— P. Garro, Poseł mexykański przy dworze Tuileryjskim, umarł tu przed kilku dniami.

Dnia 5 lutego.

O położeniu rzeczy w Algieryi, *Journal des Débats* pisze co następuje: „Zaraz po doniesieniu o smutnych wypadkach pod Sidi Brahim i Ain-Temuszen, wysłano pośpiesznie posiłki z Francyi. Wojsko zatém Algierskie było natychmiast w możności, jeżeli nie zupełnie poskromić nieprzyjaciela, to przynajmniéj stanąć w położeniu odpornem. Plemiona namówione do rokoszu, zaprzestały wierzyć, że już wybiła godzina władztwa Francyi; wracają zatém do podległości, przekonawszy się z doświadczenia, jakie złe wojna za sobą prowadzi. Wprawdzie Abd el-Kader całemi siłami opiera się naszym kolumnom, niweczy najznakomitsze plany strategiczne, porusza całą młodzieńczą działalność fanatyzmu Arabów, ustanawia nowych kalifów, burzy plemiona i łupi nieprzychylnych swoim zamiarom. Dwa razy już wkroczył do wnętrza naszych posiadłości, i przebiegł je, śród rozłożonych wojsk naszych. Raz tylko został doścignięty; jazda jednak, która go dognała, tak była znużoną, że nic stanowczego dokonać nie mogła. Obecnie, po raz trzeci wychodzi z pustyni, i zagraża prowincyi Tittery, graniczącéj z Algieryą. Według ostatnich wiadomości, Marszałek Bugeaud udał się istotnie z wojskami, którémi mógł rozporządzić, do Boghar, w celu zapobieżenia śmiałym przedsięwzięciom Emira. Poniesiona przez kolumnę Konstantyńską klęska, w śniegach gór Bu-Taleb, wpłynęła wielce na jego postanowienie. Medeah zostało odsłonione; Marszałek zatém został zmuszony do odesłania Jenerała Bedeau na obronę rzeczonéj prowincyi. Abd-el-Kader korzystał z téj sposobności, wtargnął do naszych posiadłości, i złupił przychylne nam plemie Rhamanów, osiadłe na pograniczu pustyni. Trzykrotne napady Emira, miały głównie na celu opanowanie jakiego stałego punktu w prowincyi Algierskiéj. Krok ten wywarłby wpływ olbrzymi nie tylko na całą Algieryą, ale nawet na Francyą. Te-

---

вопли Ирландіи объ облегченіи положенія Католическаго населенія, или кончить междоусобіемъ. Послѣ кровопролитныхъ сопротивленій, они, быть можетъ, восторжествовали бы; но оба Министра предпочли уступить обстоятельствамъ, и совершили вліяніемъ своимъ реформу, которая была почти переворотомъ. Робертъ Пиль писалъ къ своимъ избирателямъ: „Я нашелъ нужнымъ измѣнить мои мнѣнія по дѣлу требованій Католиковъ, и по этому полагаю должнымъ подчиниться новому избранію“ Университетъ отказалъ ему въ переизбраніи, но Вестбурійскіе избиратели тотчасъ назначили его своимъ представителемъ. Король тоже противился успѣху Католиковъ; Пиль подалъ въ отставку. Георгій IV нашелся вынужденнымъ уступить, и биль о Католикахъ былъ принятъ въ Мартѣ 1829 года, большинствомъ 348 ми голосовъ противъ 160 ти. Въ томъ же году Пиль устроилъ полицію, бывшую въ крайнемъ безпорядкѣ; преобразовалъ попечительство о бѣдныхъ, и ввелъ биль о воспитаніи дѣтей.

При переворотахъ 1830 года во Франціи, Министерство Торіевъ удалилось отъ дѣлъ. Виги, овладѣвшіе властью, немедленно представили биль о реформѣ. Извѣстенъ конецъ этой 18-ти-мѣсячной борьбы малыхъ общинъ съ лордами: послѣ упорной и блестящей защиты въ неправомъ дѣлѣ о запустѣлыхъ мѣстечкахъ, имѣвшихъ однако своихъ представителей въ Парламентѣ по давнимъ привилегіямъ, Робертъ Пиль долженъ былъ уступить числу противниковъ и справедливости. Биль о реформѣ получилъ силу закона; Парламентъ былъ распущенъ и въ Январѣ 1833 составленъ новый. Тори лишились бо-

nia Irlandyi o przyniesienie ulgi w położeniu ludności katolickiéj, albo rzecz tę rozstrzygnąć wojną domową. Wprawdzie możeby po krwawym oporze, Anglicy odnieśli zwycięztwo: ale obaj Ministrowie woleli uledz okolicznościom i dokonali mocą swojego wpływu reformy, która sama mogłaby się już nazwać rewolucyą. W tym czasie Robert Peel pisał do swoich wyborców: „Uważałem za rzecz konieczną zmienić mój sposób myślenia co do wymagań Katolików, i dla tego poczytuję za obowiązek poddać się nowemu wyborowi.“ Uniwersytet nie chciał go wybrać na nowo, ale Westburyjscy wyborcy mianowali go natychmiast swoim przedstawicielem. Król także był niechętny sprawie Katolików; Peel prosił o uwolnienie; Jerzy IV musiał ustąpić, a bil o Katolikach został przyjęty w Marcu roku 1829 większością 348 głosów przeciwko 160. W tymże roku, Peel urządził policyą będącą dotąd w największym nieporządku, reorganizował opiekę nad ubogimi i przeprowadził bil o wychowaniu dzieci.

Po rewolucyi Lipcowéj we Francyi roku 1830, ministeryum Torysów opuściło ster rządu. Wigowie, przyszedłszy do władzy, wnieśli niezwłócznie bil o reformie wyborów. Wiadomy jest skutek téj 18-miesięcznéj walki małych gmin, z Lordami. Po zaciętéj i świetnéj obronie w nieprawym interessie opustoszałych, tak zwanych „spróchniałych miasteczek“, mających jednakże swoich reprezentantów w parlamencie na mocy dawnych przywilejów, Robert Peel musiał nakoniec ustąpić sile swych przeciwników i głosowi sprawiedliwości. Bil o reformie otrzymał moc prawa; parlament został rozwiązany, a w Styczniu 1833 r. zgromadził się nowy. Torysowie utra-

вторгнулся въ наши владѣнія и ограбилъ преданное намъ племя Рамановъ, обитающее на рубежѣ степи. Троекратный наѣздъ Эмира, произведенъ былъ съ тѣмъ, чтобы поселиться въ Альжиріи. Удача его имѣла бы вліяніе не только на Альжирію но и на самую Францію. Теперь въ этомъ ему уже не успѣть; генералъ Бедо двинулся къ Сетифу, и разлитіе этой рѣки не воспрепятствуетъ его дѣйствіямъ. Можно представить себѣ, какъ велика опасность, когда маршалъ Бюжо лично отправился въ эту сторону. Можно надѣяться, что его знаніе дѣла и тактики Эмира, помогутъ ему отрѣзать непріятеля отъ горъ Малаго-Атласа, сопредѣльныхъ альжирской равнинѣ.

— Генераламъ Камману и Реве предписано возвратиться изъ Альжира.

— Вчера привезены сюда подарки мароккскаго императора Королю Французовъ.

— Французская эскадра, предназначенная для прекращенія торга Неграми, заняла уже свой постъ близъ береговъ западной Африки. Эскадра не долго оставалась у острововъ Зеленаго мыса, по поводу свирѣпствующей тамъ желтой лихорадки.

— Говорятъ, что національная гвардія, которая 12 лѣтъ тому, расформирована была въ нѣкоторыхъ мѣстахъ, снова будетъ учреждена.

7 Февраля.

Совѣщаніе палатъ. Засѣданіе палаты депутатовъ 4, 5 и 6 Февраля. Мы уже сообщили, что г-нъ Терно-Кампанъ; на засѣданіи 4 числа, обѣщалъ предложить добавочную статью къ 7 и 8 параграфамъ адреса. При объясненіи сей добавочной статьи, ораторъ потребовалъ свѣдѣній о послѣднихъ событіяхъ въ Таматавѣ и объ отправленной туда экспедиціи. На сіе отвѣчалъ морской министръ, что по донесенію бывшаго начальника экспедиціи г-на Роменъ-Дефоссе, дѣйствовавшаго соотвѣтственно тогдашнимъ обстоятельствамъ, нашелъ онъ нужнымъ, по предварительномъ истребованіи мнѣнія государственнаго совѣта, отправить морскую силу для защиты французскаго флага отъ новыхъ оскорбленій; что французскія войска дѣйствуютъ обще съ англійскими, и что между ними господствуетъ совершенное согласіе, такъ, что нижніе чины обѣихъ націй, захвативъ знамя Говасовъ, раздѣлили его по-поламъ между собою. Французское правительство отнюдь не намѣрено занимать какихъ нибудь военныхъ постовъ на Мадагаскарѣ или основывать тамъ поселеній, а только желаетъ доставить уваженіе своему флагу на тамошнихъ водахъ; дабы содѣйствовать благосостоянію своихъ колоній. 5-го числа палата продолжала совѣщаться по сему же предмету, и наконецъ вчера, разсмотрѣвъ порознь всѣ параграфы, утвердила весь адрессъ 232 голосами противъ 141.

raz już mu się to nie uda: Jenerał Bedeau wyruszył ku Setifowi, gdzie mu nie stanie na przeszkodzie wylew Szelifu. Można sobie wyobrazić wielkość niebezpieczeństwa, kiedy Marszałek Bugeaud udał się osobiście w te strony. Liczymy zatém na niego, że jego szybkość działania i znajomość taktyki Emira, posłużą mu do odcięcia go od gór małego Atlasu, graniczącego z równiną Algierską.

— Odwołano z Algieru Jenerałów Comman i Reveu.

— Wczoraj, przybyły tu podarunki przeznaczone dla Króla od cesarza Marokańskiego.

— Okręty francuzkie, przeznaczone dla przytłumienia handlu niewolnikami, zajęły już swe stanowisko, przy brzegach zachodniéj Afryki. Okręty rzeczone krótko bawiły przy wyspach Zielonego przylądku, z powodu panującéj tam żółtéj gorączki.

— Mówiono, że gwardya narodowa, już od lat 12 w niektórych miastach rozwiązana, ma być na nowo organizowaną.

Dnia 7 lutego.

Obrady Izb. Posiedzenie Izby Deputowanych, w dniach 4-m, 5-m i 6-m lutego. Mówiliśmy, że P. Ternaux-Campans, na posiedzeniu w dniu 4-tym b. m., zapowiedział dodatek, który między 7-mym a 8-mym paragrafem miał być zamieszczony. Rozwijając swój dodatek, mówca chciał wiedzieć powód ostatnich wypadków na Tamatave, tudzież wysłanéj tamże wyprawy. Odrzekł mu na to Minister morski, że raport byłego dowódzcy wyprawy, P. Romain-Desfossés, który działał najzgodniéj z okolicznościami, spowodował go (Ministra), po zasięgnieniu zdania Rady Stanu, do wysłania stosownéj siły, mogącéj zasłonić banderę francuzką od wszelkich nowych obelg; że wojska francuzkie działają wspólnie z angielskiemi, i że duch pobratymstwa przeniósł się nawet do żołnierzy obu narodów, którzy zdobywszy chorągiew Howasów, sami się nią między sobą podzielili. Zresztą, rząd francuzki, nie myśli zajmować na Madagaskarze stanowisk wojskowych, ani też zakładać tam stałych osad; pragnie tylko zjednać poszanowanie na tych morzach dla swojéj bandery, i zabezpieczyć tameczne kolonie swoje. W dniu 5-m, toczyły się daléj rozprawy nad tym przedmiotem: nakoniec wczoraj, Izba przyjąwszy częściowo wszystkie paragrafy, uchwaliła cały adress, większością 232 głosów przeciw 141, zatém, większością 91 głosów.

лѣе двухъ третей своихъ приверженцевъ. Но Робертъ Пиль не потерялся въ поддержаніи своей охранительной системы; тори назвались „консерватизми“, и въ десять лѣтъ, онъ изъ обезсиленной партіи составилъ многочисленное большинство. Его укоряютъ въ двухъ ошибкахъ въ этотъ долгій періодъ: въ составленіи, по предложенію Короля, въ 1834 г. Министерства, существовавшаго только четыре мѣсяца, и въ настояніи, въ 1839 г., объ удаленіи отъ Королевы Викторіи нѣкоторыхъ приближенныхъ дамъ изъ партіи виговъ. Этимъ дѣйствіямъ приписываютъ причину удержанія власти до 1841 года вигами, которые наконецъ уступили силѣ торіевъ.

Теперь Сэръ Робертъ Пиль уже пятый годъ располагаетъ судьбами Англіи съ властью, какою не пользовался ни одинъ изъ его предшественниковъ Министровъ. Его имя слито со многими благодѣтельными мѣрами; не разъ исторгалъ онъ отъ своей партіи уступки, которыхъ не рѣшились бы домогаться самые радикалы.

Въ 1842 г. онъ возобновилъ подать съ доходовъ, установленную въ смутную эпоху съ 1798 по 1814 годъ. Увеличивъ этимъ налогомъ на богатыхъ владѣльцевъ доходъ государственный во 100 милліоновъ руб., онъ отмѣнилъ или облегчилъ подати, падавшія на рабочія сословія. Давъ обширнѣйшій объемъ экономическимъ началамъ Питта, онъ стремится высвободить торговлю изъ тарифныхъ ограниченій, и отъ всякихъ пошлинъ предметы первыхъ потребностей жизни. Изъ 813-ти статей, обложенныхъ пошлиною, исключено 430.

cili w nim więcéj jak dwie trzecie swoich zwolenników. Mimo to, Robert Peel potrafił utrzymać swój system zachowawczy; Torysów nazwał „konserwatystami“, i po dziesięciu leciech, z osłabionego stronnictwa utworzył znowu znakomitą większość. Zarzucają mu w tym długim peryodzie dwa błędy: że utworzył, na wezwanie Króla, w roku 1834, Ministeryum, które tylko trwało cztéry miesiące, i że wymógł w roku 1839 na Królowéj Wiktoryi, iż usunęła od siebie kilka dam dworskich ze stronnictwa Wigów. Tym czynnościom przypisują przyczynę, iż Wigowie utrzymali się przy władzy aż do roku 1841, w którym nakoniec znowu potędze Torysów ustąpili.

Téraz piąty rok już upływa, jak Sir Robert Peel kieruje losami Anglii z władzą, jakiéj nie miał żaden z Ministrów, jego poprzedników. Imię jego łączy się z wielu zbawiennemi ustawami; nie raz zmusił on swoich stronników do przyzwoleń, jakichby sami nawet Radykaliści nigdy od nich domagać się nie śmieli.

W roku 1842 wznowił pobór od dochodów, ustanowiony w burzliwéj epoce od roku 1798—1814, i powiększywszy tym podatkiem, włożonym na bogatych właścicieli, dochód skarbowy o 100 milionów rubli, odmienił albo ulżył podatki, które dotąd na klassie rolniczéj ciążyły. Obok z tym, rozszerzywszy zakres ekonomicznych zasad Pitta, usiłował wyzwolić handel z ograniczeń taryfy, tudzież uwolnić od wszelkich opłat celnych przedmioty piérwszéj potrzeby. Jakoż z 813 artykułów podlegających opłacie celnéj, wyjęto od niéj 430.

— Сегодня пять депутатовъ представило палатѣ проектъ объ уменьшеніи штемпельнаго сбора.

— Изъ Лиссабона получено отъ 26 прошлаго мѣсяца извѣстіе, что тамошній парламентъ открылъ свои засѣданія. Королева назначила г-на Горіасъ-Генрикеса, президентомъ, а г на Альбано вице-президентомъ палатъ.

— Въ журналѣ *Algérie* пишутъ: „Абд-эль-Кадеръ появился у насъ какъ метеоръ. На пути своемъ изъ Богари въ Фумъ-Уадъ-Эль-Джену, онъ безжалостно ограбилъ племена, не выславшія къ нему депутатовъ съ изъявленіемъ покорности. Подполковникъ 29 егерскаго полка, отправленъ въ Меджану, съ колонною въ 2,500 человѣкъ, составленною изъ Французовъ и изъ туземцевъ.

— Утверждаютъ, что у Абд эль Кадера находится до 2,000 конницы, съ коею напалъ онъ на племя Марабутовъ Уледъ-Сиди Аисса, обитающее въ восточной странѣ и пользующееся большимъ религіознымъ вліяніемъ на жителей бывшаго бейлыка Титери.

2 Февраля.

Вчера въ 9 часовъ вечера, депутація палаты донесла Королю отвѣтственный адрессъ на Королевскую рѣчь. Король принялъ эту депутацію въ тронной залѣ; по правую сторону Е. В. находился герцогъ Омальскій, а по лѣвую герцогъ Монпансьерскій. Президентъ палаты г нъ Созе прочелъ адрессъ, на который Король отвѣчалъ слѣдующее:

„Господа депутаты, Я принимаю этотъ адрессъ съ искреннимъ удовольствіемъ. Я вижу въ немъ съ живѣйшею радостію изъявленіе готовности вашей помогать моему правительству, тѣмъ прямымъ и постояннымъ содѣйствіемъ, которое служитъ основаніемъ его могущества и ручательствомъ всѣхъ нашихъ правъ. Общественное мнѣніе часъ отъ часу болѣе убѣждается, что только успѣхами, огражденными правилами, а равно единодушіемъ всѣхъ властей государства, Франція достигла благосостоянія, которое такъ много утѣшаетъ меня вмѣстѣ съ вами. Такъ господа, съ живѣйшею радостію изъявляю вамъ довѣріе, которое я имѣю къ будущности моего отечества, довѣріе утверждаемое изъявленными вами чувствами, которое обѣщаетъ, что это единодушіе упрочиваясь въ грядущихъ поколѣніяхъ, будетъ постоянно споспѣшествовать развитію благосостоянія, коимъ наслаждаются теперь всѣ сословія общества. Издавна это составляетъ желаніе моего сердца, цѣль моихъ усилій; а надежда, что усилія эти способствовали

— Dzisiaj pięciu deputowanych złożyło Izbie projekt zbiorowy, w celu uzyskania zmniejszenia opłaty stemplowéj od dzienników.

— Nadeszła wiadomość z Lizbony, że w d. 26-m Izby rozpoczęły swoje obrady. Królowa mianowała Prezesem P. Gorias Henriques, a Wice Prezesem P. Albano.

— Z dziennika *Algerie*: „Abd-el-Kader spadł na nas jak piorun. W pochodzie z Bogharu do Fum-Uad-el-Dżenu złupił niemiłosiernie plemiona, które nie wysłały doń posłanników z uznaniem jego zwierzchnictwa. Podpółkownik 29-go półku lekkich strzelców wyruszył do Medżany, na czele 1,500 ludzi. Do téj kolumny użyto nie tylko żołnierzy francuzkich, ale nawet i krajowców.“

— Mówią za rzecz pewną, że Abd el-Kader ma około 2,000 jazdy, z którą napadł na wschodnie plemie Marabutów, Uled-Sidi-Aissa, mające znaczny wpływ religijny nad mieszkańcami byłego bejliku Titteri.

Dnia 8 lutego.

Wczoraj, o godzinie 9-éj wieczorem, wielka deputacya Izby Deputowanych, złożyła Królowi w zamku adress odpowiedni na mowę od tronu. Monarcha przyjmował deputacyą w sali tronowéj, mając po prawéj stronie Xięcia Aumale, a po lewéj Xięcia Montpensier. Prezes Izby, P. Sauzet, odczytał adress, na który Król odpowiedział w następujących wyrazach.

„Mości panowie deputowani! Przyjmuję ten adress z najrzetelniejszém zadowoleniem. Widzę w nim, z największą radością, gotowość waszą udzielania pomocy rządowi mojemu, tudzież, to prawe i nieustanne współdziałanie, będące podstawą jego potęgi i rękojmią wszystkich naszych swobód. Opinia publiczna coraz mocniéj się przekonywa, że tylko przez postęp określony prawami, jako też za zgodą wszystkich władz państwa, Francya osiągnęła ten stopień pomyślności, którym wspólnie z wami najmocniéj się cieszę. Tak jest, Mości panowie, z żywą radością wynurzam wam ufność w przyszłość mojéj ojczyzny. Ufność ta utwierdza się uczuciami przez was wynurzonemi; one bowiem mi wróżą, że ta jedność, uwieczniając się w następnych pokoleniach, będzie ciągle rozwijała wzmagającą się pomyślność, któréj wszystkie klassy społeczności dziś u nas używają. Od dawna jest to jedyném życzeniem mego serca, celem moich prac i usiłowań, a otucha, że te usiłowania przyczyniły się do zapewnienia tych dobrodziejstw memu krajowi, moją najsłodszą nagrodą.“ Deputowani przyjęli tę odpowiedź

Не смотря однакоже на эти либеральныя правила, сэръ Робертъ Пиль, какъ начальникъ партіи Тори, раздѣлялъ вполнѣ ихъ мнѣніе относительно законовъ о хлѣбѣ; и на этомъ-то поприщѣ взявшись защищать ихъ, ниспровергъ въ 1841 году министерство Мельбурна. Если же теперь, какъ извѣстно, наученный многолѣтнимъ опытомъ, измѣнилъ не только личное свое въ этомъ отношеніи убѣжденіе, но даже перемѣну и наконецъ совершенное уничтоженіе тѣхъ же законовъ сдѣлалъ новымъ условіемъ существованія своего кабинета: то это не иное что, какъ только возобновленіе того же правила, которымъ онъ руководился при эманципаціи католиковъ; величайшая и характеритическая добродѣтель Пиля, состоитъ въ томъ, что узнавъ дѣйствительную нужду государства и времени, вмѣсто того, чтобы оказывать имъ сопротивленіе, по внушенію гордости или упорнаго пристрастія, напротивъ самъ дѣлается главою движенія, жертвуя всѣми личными и пристрастными интересами и видами.

О Сэръ Робертѣ Пилѣ какъ ораторѣ, французскій писатель Дювержіе де Горань говоритъ: Сэръ Робертъ Пиль не первоклассный ораторъ, его рѣчи не прейдутъ къ потомству, какъ образцы краснорѣчія; но его способъ выражаться, простой, точный, методическій, не изыскивающій эфектовъ, часто достигаетъ ихъ. Онъ съ одинакою свободою трактуетъ о политикѣ, финансахъ, экономіи, о гражданскихъ и уголовныхъ законахъ, объ администраціи, военномъ искусствѣ, и всегда съ глубокимъ знаніемъ дѣла, удивительною ясностью, вѣрнымъ взглядомъ. Слушая его, сознаешь въ немъ не адвоката или литератора, но государственнаго человѣка, для котораго рѣчь— дѣло, и который предпочитаетъ основательное блестящему.

Obok atoli tych liberalnych zasad, Sir Robert Peel, jako naczelnik Torysów, podzielał w zupełności ich zdanie co do praw zbożowych, i na tém to polu, stawając w ich obronie, zwalił w roku 1841 ministerstwo Melbourna. Jeżeli zaś teraz, jak wiadomo, nauczony bliższém doświadczeniem, nie tylko osobiste swoje w tym względzie przekonanie odmienił, lecz nadto modyfikacyą i w końcu zupełne zniesienie tychże praw uczynił głównym warunkiem istnienia swego gabinetu; jest to tylko powtórzeniem tego samego postępowania jakiego się trzymał przy emancypacyi Katolików; największą i charakterystyczną zaletą Peela, to jest: iż uznawszy istotne potrzeby kraju i czasu, zamiast się im opierać przez dumę lub stronniczą zaciętość, sam owszem staje na czele poruszenia, z poświęceniem wszelkich osobistych i stronniczych interessów i względów.

O Sir Robercie Peel, jako mówcy, powiada francuzki pisarz Duvergier de Hauranne: „Sir Robert Peel nie jest mówcą pierwszego rzędu; mowy jego nie przejdą do potomności jako wzory stylu krassomówczego, ale jego sposób tłumaczenia się prosty, dokładny, metodyczny, nie upędzający się za wrażeniem, przez to samo je właśnie sprawuje. Z równą swobodą traktuje o polityce, o skarbowości, ekonomii, cywilnych prawach i kryminalnych, o administracyi, sztuce wojennéj, a zawsze z głęboką znajomością przedmiotu, zadziwiającą jasnością i czystém rzeczy pojęciem. Słuchając go nie widzimy w nim adwokata lub autora, ale męża stanu, dla którego słowo— jest czynem, i który patrzy tylko na istotę rzeczy a nie pozor.

упроченію этихъ благъ, есть моею сладчайшею наградою.“ Депутаты отвѣчали на эти слова восклицаніями: „Да здравствуетъ Король!“ Къ избранной депутаціи присоединилось много членовъ палаты.

— Въ Марсели разнеслись слухи, что англійскій пакетботъ, съ постъ-пакетами изъ Остъ-Индіи, погибъ.

— Увѣряютъ, что министры: Мартенъ дю Норъ и Мако отказываются отъ управленія своими министерствами. Преемникомъ перваго будетъ, какъ полагаютъ, Г. Геберъ, а послѣдняго контръ-адмиралъ Лерей.

— На сихъ дняхъ, отправлено 5 придворныхъ экипажей чрезъ Клермонъ къ Перпиньяну, для перевезенія оттуда Ибрагима-Паши съ его свитою. Паша намѣренъ былъ выѣхать 8 числа, и прибыть сюда чрезъ Тулузу, Бордо и Нантъ. Дворецъ Элизе-Бурбонъ приготовленъ къ его пріѣзду.

Англія.

Лондонъ, 3 Февраля.

Въ *Liverpool Times* обращаютъ вниманіе на то обстоятельство, что предвѣщаніе проекта Г. Пиля не произвело почти никакого вліянія на хлѣбную торговлю въ Англіи; ибо цѣны на пшеницу вмѣсто пониженія, какъ это предсказывали монополисты, почти повсюду остались прежнія, и даже въ нѣкоторыхъ мѣстахъ увеличились. Изъ этого можно предполагать, что продавцы хлѣба не уменьшатъ цѣны на оный, не смотря на принятіе министерскаго проекта.

— Сегодня, утромъ, болѣе тысячи человѣкъ стояло на углахъ главныхъ улицъ со столами, для подписанія прохожими прошеній, по предмету совершеннаго и немедленнаго уничтоженія хлѣбныхъ законовъ. Напротивъ монополисты составили прошеніе къ Королевѣ, съ просьбою о распущеніи парламента съ тою цѣлію, чтобы узнать общее мнѣніе народа.

— Въ *Times* сообщаютъ, что Гр. Тальботъ, одинъ изъ значительнѣйшихъ владѣльцевъ земли, и президентъ общества содѣйствующаго земледѣлію, объявилъ, что намѣренъ поддерживать предположенныя Г. Пилемъ мѣры. Полагаютъ, что его поведеніе не будетъ одобрено сказаннымъ обществомъ; почтенный лордъ отказался добровольно отъ званія президента.

— Въ журналѣ *Manchester Guardian* сообщаютъ, что Г. Вильеръ, членъ палаты депутатовъ, предложитъ проектъ, до начатія преній по новыхъ мѣрамъ Г. Пиля, на счетъ совершеннаго уничтоженія хлѣбнаго закона.

— Въ послѣднюю Субботу, фабриканты и негоціанты шелковыхъ издѣлій составили многочисленное собраніе, предметомъ коего былъ протестъ противъ предположеннаго пониженія привозной пошлины на эту важную статью торговли. Всѣ единодушно изъявили, что пониженіе сего тарифа, можетъ нанести чувствительный ударъ этой вѣтви промышленности въ Англіи. На этомъ собраніи положили обратиться къ всему торговому сословію, составить сильную оппозицію противъ проекта Пиля, и подать въ парламентъ прошеніе противъ предположенія уничтожить охранительную пошлину коею донынѣ пользовались фабрики шелковыхъ издѣлій въ Англіи. Равно и другія вѣтви промышленности намѣрены протестовать противъ сей мѣры.

— Въ *Standard* напечатано: Послѣднія извѣстія изъ Соединенныхъ Штатовъ внушаютъ нѣкоторыя опасенія. Демократическій духъ, превозмогающій нынѣ въ Соединенныхъ Штатахъ, не останавливается, какъ видно, въ своемъ движеніи и несоображаетъ послѣдствій своей восторженности. Настоящее положеніе дѣлъ заставляетъ полагать, что обѣими палатами конгресса принятъ будетъ проектъ относительно овладѣнія Орегономъ. Мнѣніе сіе подтверждается также и въ Сити.

— Въ англійской Ллойдѣ получено печальное донесеніе, что судно *Cataraque*, на коемъ находилось 414 пассажировъ, на пути изъ Ливерпуля въ Портъ-Филипъ, потонуло съ экипажемъ и грузомъ.

— Въ журналѣ *Liverpool Albion* напечатано: Мы узнали, что въ Ливерпулѣ положили основать кабинетъ народнаго чтенія всѣхъ важнѣйшихъ парламентскихъ преній, и избраны уже чтецы. Такимъ образомъ ремесленники, безъ излишнихъ издержекъ, будутъ въ состояніи узнавать о всѣхъ парламентскихъ

z kilkakrotnemi okrzykami: „Niech żyje Król!“ Dodać do tego należy, że do wybranéj losem deputacyi, przyłączyła się znaczna liczba członków Izby.

— W Marsylii rozeszła się wiadomość o rozbiciu statku angielskiego, wiozącego pocztę Indyjską.

— Zapewniają, że Ministrowie: Martin du Nord i Mackau opuszczą swe wydziały. Za następcę piérwszego przeznaczają P. Hebert, drugiego miejsce ma zająć Kontr-Admirał Leray.

— Przed kilku dniami, pięć dworskich powozów udało się przez Clermont ku Perpignan, dla przywiezienia stamtąd Ibrahima-Baszy wraz z orszakiem. Basza miał wyruszyć 8-go, i przybyć tu przez Tuluzę, Bordeaux i Nantes. Pałac Elysée-Bourbon przygotowano na jego przyjęcie.

Anglia.

Londyn, 3 lutego.

Liverpool Times zwraca uwagę, że zapowiedzenie planu P. Peela nie wywarło prawie żadnego wpływu na targi zbożowe w Anglii; ceny pszenicy zamiast spaść, jak to monopoliści przepowiadali, prawie wszędzie pozostały bez zmiany, a nawet w niektórych miejscach nieco się podniosły. Można przeto wnosić, że ze strony handlarzy zboża nie nastąpi zniżenie cen jego, jako skutek przyjęcia planu ministeryalnego.

— Tego poranku, przeszło tysiąc osób stało przy rogach głównych ulic ze stołem, do podpisywania przez przechodzących petycyi, których przedmiotem jest zupełne i bezzwłoczne zniesienie praw zbożowych. Przeciwnie monopoliści uchwalili petycyą do Królowéj, z prośbą, aby raczyła rozwiązać parlament, w celu odwołania się do opinii kraju.

— *Times* donosi, że Hr. Talbot, jeden z najbogatszych właścicieli dóbr i Prezes towarzystwa wspierającego interessa rolnictwa, oświadczył, że chce popierać zaproponowane środki P. Peela. Przewidując, że to jego postanowienie nie dobrze będzie przyjęte przez rzeczone towarzystwo, szanowny Lord oświadczył, że się zrzeka Prezesowstwa.

— Dz. *Manchester Guardian* donosi, że P. Villiers, członek Izby Deputowanych, przełoży mocyą o zupełne zniesienie praw zbożowych, przed rozpoczęciem rozpraw nad nowemi środkami P. Peela.

— W ostatnią Sobotę fabrykanci i negocyanci jedwabiów odbyli liczne zgromadzenie, w celu protestowania przeciw zaproponowanéj redukcyi cła wchodowego od tego ważnego artykułu handlu. Oświadczono powszechnie, że redukcya téj taryfy byłaby zniszczeniem téj gałęzi przemysłu w Anglii. Postanowiono odwołać się w ogólności do stanu handlowego, uorganizować mocną oppozycyą przeciw projektowi P. Peela, i podać petycyą do parlamentu przeciw zamiarowi zniesienia protekcyi, udzielanéj dotąd fabrykom jedwabnym w W. Brytanii. Inne gałęzie przemysłu mają także protestować w tym względzie.

— W *Standard* czytamy: Ostatnie nowiny ze Stanów-Zjednoczonych nie są bynajmniéj tego rodzaju, aby mogły uspokoić publiczność. Duch demokratyczny, jaki teraz przeważa w Stanach-Zjednoczonych, nie zatrzymuje się jak widać, w swym niebezpiecznym zawodzie, aby rozważyć następności swego zapędu. Sądząc zatém po dotychczasowym biegu rzeczy, jest więcéj niż prawdopodobném, że obie Izby Kongressu przyjmą projekt zajęcia całego Oregonu. To zdanie przeważa także w City.

— W Lloydzie angielskiéj otrzymano smutną nowinę, że okręt *Cataraque*, mający na pokładzie 414 podróżnych, płynąc z Liverpoolu do Port-Philippe, zatonął z ludźmi i ładunkiem.

— W dzienniku *Liverpool Albion* czytamy: Dowiadujemy się, że postanowiono w Liverpoolu urządzić czytelnią publiczną wszelkich ważniejszych rozpraw parlamentowych, i wybrać biegłych czytelników do głośnego ich odczytywania. Tym sposobem rzemieślnicy małym kosztem będą mogli dowiedzieć się o wszystkich rozprawach parla-

превіяхъ, могущихъ занимать ихъ и будутъ составлять свои мнѣнія.

4 *Февраля.*

Сегодня, въ Среду, въ нижней палатѣ засѣданіе было не продолжительно. Послѣ разсмотрѣнія вопроса о желѣзной дорогѣ, представлено прошеніе жителей Брайтона, о совершенной отмѣнѣ закона о хлѣбѣ, а сэръ Джемсъ Грагамъ обѣщалъ представить докладъ коммиссіи о болѣзни картофеля въ Ирландіи.

— Отъ чиновниковъ двора и министерствъ, продолжаютъ поступать прошенія объ отставкѣ, вслѣдствіе проекта сэръ Роберта Пиля, объ отмѣнѣ системы охранной пошлины. Въ журналѣ *Post* пишутъ, что капитанъ Гордонъ, братъ лорда Абердина, г-нъ Корри, первый секретарь адмиралтейства, и камеръюнкеры двора Ея Величества, г-нъ Горъ и капитанъ Донкомбъ подали въ отставку. На мѣсто гр. Гардвига, который оставляетъ службу, имѣетъ быть назначенъ каммергеромъ Королевы, лордъ Гленліонъ, одинъ изъ богатѣйшихъ помѣстныхъ владѣльцевъ Шотландіи. Начальникъ артиллеріи, сэръ Джоржъ Муррай, также подалъ въ отставку; полагаютъ, что преемникомъ его будетъ или маркизъ Англези, или сэръ Чарльсъ Нэпиръ. Сэръ Муррай очень боленъ, и можетъ быть это есть единственная причина, по которой онъ оставляетъ службу.

— Съ прибывшимъ въ прошлую ночь въ Ливерпуль пароходомъ *Yorkshire*, получены извѣстія изъ Нью-Іорка отъ 19 Января; извѣстія сіи болѣе подаютъ надежды на миръ, нежели полученныя прежде. Предсѣдатель комитета внѣшнихъ сношеній, Г. Аленъ, представилъ въ сенатъ предложеніе, чтобы 27 Января окончательно разсмотрѣнъ былъ вопросъ объ Орегонѣ, но сенатъ, 28 голосами противъ 23, постановилъ дѣло это отсрочить до 10 Февраля.

5 *Февраля.*

Лордъ Абердинъ обѣщалъ сообщить верхней палатѣ инструкцію, данную отправленному въ Буэносъ-Айресъ англійскому посланнику, г-нъ Уселею, касательно общихъ дѣйствій Англіи и Франціи противъ диктатора Розаса. До сихъ поръ въ точности ничего неизвѣстно о цѣли интервенціи въ Ла-Платѣ, и о дѣйствіяхъ флота, послѣ побѣды подъ Облигадо: по этому свѣдѣній объ этомъ ждутъ съ нетерпѣніемъ.

— Въ собраніи репилеровъ, происходившемъ въ Дублинѣ, недѣли за двѣ предъ симъ, Гг. Обріенъ и Граттонъ, поощряли ирландскихъ помѣщиковъ настаивать, обще съ ними, объ уничтоженіи хлѣбныхъ законовъ.

— Въ одной изъ здѣшнихъ газетъ пишутъ, что герцогъ Девонширскій и лордъ Стуартъ де Деси, намѣрены, въ началѣ Марта мѣсяца, открыть въ своихъ имѣніяхъ большія работы, чтобы доставить бѣдному классу средства къ пропитанію.

Италія.

Римъ, 30 Января.

Графъ Нессельроде третьяго дня имѣлъ прощальную аудіенцію у Папы, въ сопровожденіи Россійскаго посланника, Тайнаго Совѣтника Бутенева. Послѣ продолжительнаго разговора съ Его Святѣйшествомъ, Графъ Нессельроде отправился къ кардиналу Ламбрускини, съ тою цѣлію чтобы проститься съ нимъ, а сегодня чрезъ Флоренцію и Вѣну выѣхалъ въ С. Петербургъ.

Палермо, 24 Января.

Его Императорское Высочество Великій Князь Константинъ Николаевичъ изволилъ отправиться сегодня съ эскадрою, для осмотра береговъ Сициліи и Мальты.

mentu, które ich interessować mogą, i sami będą mogli kształcić swe zdanie.

Dnia 4 lutego.

Dnia dzisiejszego, jako we Środę, Izba Niższa odbyła w godzinach południowych krótkie tylko posiedzenie, na którem, po małoważnem roztrząsaniu kwestyi kolei żelaznych, złożono petycyą mieszkańców Brightonu, o całkowite zniesienie prawa zbożowego, a Sir James Graham przyrzekł przedstawić sprawozdanie kommissyi o chorobie kartofli w Irlandyi.

— Ciągle ponawiają się zrzeczenia się urzędów dworskich i podrzędnych ministeryalnych, w skutku projektu Sir Roberta Peel, o zniesieniu systematu ceł opiekuńczych. Według dziennika *Post*, mieli podać się do dymissyi: kapitan Gordon, brat Lorda Aberdeen: P. Corry, piérwszy sekretarz admiralicyi: oraz P. Gore i kapitan Duncombe, kamerjunkrowie Królowéj. W miejsce oddalającego się Hr. Hardwick, ma być mianowany szambelanem Królowéj Lord Glenlyon, jeden z najbogatszych posiadaczy ziemskich w Szkocyi. Również ma porzucić swój urząd dowódzca artylleryi, Sir Georges Murray: za następców jego podają, Margrabiego Anglesey, lub Sir Karola Napier. Z resztą Sir Murray jest mocno słabym, to więc może być także powodem jego usunięcia się.

— Parostatek *Yorkshire*, przybyły zeszłéj nocy do Liverpool, przywiózł wiadomości z New-York po dzień 19-y stycznia. Wiadomości te więcéj tchną pokojem, jak poprzednio otrzymane. P. Allen, Prezes komitetu stosunków zagranicznych, przedstawił w senacie wniosek, aby dzień 27-my stycznia ostatecznie przeznaczono na rozbiór kwestyi Oregonu: ale senat, większością 28 głosów przeciw 23, postanowił odroczyć tę sprawę do 10-go lutego.

Dnia 5 lutego.

Lord Aberdeen przyrzekł przedstawić Izbie Wyższéj instrukcye udzielone Posłowi angielskiemu w Buenos-Ayres, P. Ouseley, w przedmiocie wspólnych działań Francyi i Anglii przeciw dyktatorowi Rozas. Dotychczas jeszcze nie wiemy nic z dokładnością o celu interwencyi w La Plata, i o dalszych działaniach floty po zwycięztwie pod Obligado: przeto przedstawienie wspomnione oczekiwane jest z niecierpliwością.

— Na zgromadzeniu Repealistów Dublińskich, przed dwoma tygodniami odbytém, PP. O'Brien i Grattan zachęcali Irlandzkich właścicieli ziemskich do połączenia się z ludem, i obstawania za zniesieniem praw zbożowych.

— Jedna z gazet donosi, że Xiążę Devonshire i Lord Stuart de Decies, dla ulżenia nędzy klassy roboczéj, zamierzają, z początkiem Marca, przedsięwziąć w swych dobrach wielkie roboty.

Włochy.

Rzym, 30 stycznia.

Hr. Nesselrode miał onegdaj pożegnawcze posłuchanie u Ojca Świętego, na które wprowadzony został przez Posła Rossyjskiego, Radzcę Tajnego Buteniewa. Po długiéj rozmowie z Jego Świątobliwością, Hr. Nesselrode udał się do Kardynała Lambruschini, w celu pożegnania go; dzisiaj zaś, przez Florencyą i Wiedeń, wyjechał do Petersburga.

Palermo, 24 stycznia.

Dnia dzisiejszego, Jego Cesarska Wysokość Wielki Xiążę Konstantyn Nikołajewicz, odpływa z eskadrą dla zwiedzenia brzegów Sycylii i Malty.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Печ. позвол. 15-го Февраля 1846 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ.*